T.C.

DANIŞTAY

14. DAİRE

E. 2011/15162

K. 2012/7461

T. 6.11.2012

• TESCİL KAYDININ KALDIRILMASI BAŞVURUSUNUN REDDİ KARARININ İPTALİ (Temel Hak ve Özgürlüklerden Olan Mülkiyet Hakkının Zaman Ötesi Niteliği Dikkate Alındığında Daha Önceden Aynı Konuda Yaptığı Başvuru Tarihinde İşlemden Haberdar Olduğu Gerekçesiyle Davanın Süre Aşımı Nedeniyle Reddinin Doğru Görülmediği)

• MÜLKİYET HAKKI (Zamanaşımına Uğramaması Hususu Dikkate Alındığında Mülkiyet Hakkını İlgilendiren Bir Konuda 2577 S. K.'nun 10. Md. Hükmü Kapsamında Her Zaman Başvurulabileceği - Daha Önceden Aynı Konuda Yaptığı Başvuru Tarihinde İşlemden Haberdar Olduğu Gerekçesiyle Davanın Süre Aşımı Nedeniyle Reddinin Doğru Görülmediği)

• DAVA AÇMA SÜRESİ (Mülkiyet Hakkının Zaman Ötesi Niteliği Dikkate Alındığında Daha Önceden Aynı Konuda Yaptığı Başvuru Tarihinde İşlemden Haberdar Olduğu Gerekçesiyle Davanın Süre Aşımı Nedeniyle Reddine İlişkin Mahkeme Kararında Hukuki İsabet Görülmediği)

ÖZET : Dava, Taşınmaz Kütür ve Tabiat Varlıklarını Yüksek Kurulu'nun kararı ile II. Grup korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescilinin devamı uygun bulunan taşınmazın tescil kaydının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin Kütahya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu kararının iptali istemine ilişkindir. Uluslararası sözleşmeler ve Anayasa ile güvence altına alınan ve temel hak ve özgürlüklerden olan mülkiyet hakkının zaman ötesi niteliği, başka bir anlatımla; zaman aşımına uğramaması hususu dikkate alındığında, mülkiyet hakkını ilgilendiren bir konuda 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında her zaman başvurabilir. Bu durumda; davacının mülkiyet hakkını ilgilendiren bir konuda işlem yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yaptığı en son başvurusunun reddi üzerine süresinde dava açıldığı dikkate alındığında, daha önceden aynı konuda yaptığı başvuru tarihinde işlemden haberdar olduğu gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin temyize konu Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

İstemin Özeti : Eskişehir 2. İdare Mahkemesi'nin 26/05/2011 günlü ve E:2010/1350, K:2011/564 sayılı kararının; usul ve yasaya uygun olmadığı ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : İstemin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Ayşegül Altuntaş

Düşüncesi: Davacının mülkiyet hakkını ilgilendiren bir konuda işlem yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yaptığı en son başvurusunun reddi üzerine süresinde dava açıldığından, davanın süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin temyize konu Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, işin gereği görüşüldü:

KARAR : Dava; Kütahya İli, Merkez, Balıklı Mahallesi, ... pafta, ... ada, ... sayılı parsel üzerinde yer alan ve Taşınmaz Kütür ve Tabiat Varlıklarını Yüksek Kurulu'nun 17.07.1987 günlü, 3552 sayılı kararı ile II. Grup korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescilinin devamı uygun bulunan taşınmazın tescil kaydının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin 24.09.2010 günlü, 596 sayılı Kütahya Kültür ve Tabiat Varıkları Koruma Bölge Kurulu kararının iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; yapının tescil kaydının kaldırılması istemiyle yapılan başvurunun, 2577 sayılı Kanun'un 11. maddesi kapsamında olduğu, yapının tescil edilmesine dair 17.07.1987 günlü Kurul kararının davacıya tebliğ edildiğine dair dosyada bir bilginin bulunmadığı ancak, 2007 yılında yapılan başvurular sırasında yapının tescil edildiğinin öğrenilmiş olduğunun kabulünün gerektiği, dolayısıyla yapının tescil edilmesine ilişkin işlemin en genç 2007 yılında öğrenildiği açık olduğundan, bu tarihten itibaren 2577 sayılı Kanunun 7. ve 11. maddesinde öngörülen süreler geçirildikten sonra, 2010 yılında yeniden yapılan başvurunun reddedilmesi üzerine açılan davada süre aşımı bulunduğu gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiş, bu karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Anayasa'nın 35. maddesinde; herkesin, mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu, bu hakların ancak kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlanabileceği düzenlenmiştir.

Öte yandan; Anayasa'nın 90. maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle iç hukukumuzun bir parçası haline gelen uluslararası sözleşmelerden biri olan Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Protokol'ün 1. maddesinde: "Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir." denilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7. maddesinde; dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde 60 ve vergi mahkemelerinde 30 gün olduğu, aynı Kanunun 10. maddesinde; ilgililerin, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilecekleri, 60 gün içinde cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı, ilgililerin 60 günün bittiği tarihten itibaren dava açabileceği, 60 günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgilinin bu cevabı isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi kesin cevabı da bekleyebileceği, bu takdirde dava açma süresinin işlemeyeceği, ancak bekleme süresinin başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemeyeceği, dava açılmaması veya

davanın süreden reddi hallerinde 60 günlük sürenin bitiminden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren 60 gün içinde dava açılabileceği hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; Kütahya Merkez, Balıklı Mahallesi ... pafta, ... ada, ... sayılı parsel üzerinde yer alan yapının Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun 17.07.1987 günlü 3552 sayılı kararı ile II. Grup korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edildiği, davacının tescil kaydının kaldırılması istemiyle başvuruda bulunduğu, bu isteme ilişkin olarak Kütahya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Müze Müdürlüğü uzmanlarınca yerinde denetim sonucu hazırlanan 07.08.2007 günlü raporun sunulduğu, Eskişehir Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nca yapılan değerlendirme sonucunda alınan 18.09.2007 günlü 2150 sayılı kararla mezkur başvurunun reddine karar verildiği, akabinde davacının söz konusu raporda, Kütahya İli, Merkez, Balıklı Mahallesi ... pafta, ... ada, ... sayılı taşınmazının tescil kaydının kaldırılmasının uygun olduğu görüşünün belirtildiğinden bahisle Kütahya Kültür ve Tabiat Varlıkları nı Koruma Bölge Kuruluna tescil kaydının kaldırılması isteminin yeniden değerlendirilmesi talebiyle başvurduğu, bu başvurusunun da 24.09.2010 günlü 596 sayılı karar ile reddi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasal güvence altındaki temel hak ve özgürlüklerden olan mülkiyet hakkının kullanılabilmesi için, ilgililerin, gerekli işlemin yapılmasını idareden her zaman isteyebilecekleri açıktır. Bu durum mülkiyet hakkının zaman ötesi niteliğinden kaynaklanmaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin 10.04.2003 günlü, E:2002/112, K:2003/33 sayılı ve 17.03.2011 günlü, E: 2009/58, 2011/52 sayılı kararlarında da bahsedildiği üzere, hukukun genel ilkelerinden birisi de mülkiyet hakkının zaman ötesi niteliği, başka bir anlatımla mülkiyet hakkının zamanaşımına uğramamasıdır. Mülkiyet hakkının bu niteliğinden dolayı, bu hakkı ilgilendiren konularda gerekli işlemin yapılması isteminin idarece reddedilmiş olması halinde, aynı konuda 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca idareye tekrar başvurulmasına ve başvurunun reddi halinde ret işlemine karşı dava açılmasına bir engel bulunmamaktadır. Her yeni başvuru üzerine idarece tesis edilecek işlem için 2577 sayılı Yasanın 7. maddesinde öngörülen 60 günlük süre içinde dava açılması mümkündür.

Bu durumda; davacının mülkiyet hakkını ilgilendiren bir konuda işlem yapılması istemiyle 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yaptığı en son başvurusunun reddi üzerine süresinde dava açıldığı dikkate alındığında, daha önceden aynı konuda yaptığı başvuru tarihinde işlemden haberdar olduğu gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine ilişkin temyize konu Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, Eskişehir 2. İdare Mahkemesi'nin 26/05/2011 günlü, E:2010/1350, K:2011/564 sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 15 gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 06.11.2012 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

11. DAİRE

E. 2011/3406

K. 2011/5520

T. 25.10.2011

• İPTAL KARARLARI (İptali İstenilen İşlemi Tesis Edildiği Tarih İtibariyle Ortadan Kaldırarak O İşlemin Tesisinden Önceki Hukuki Durumun Geri Gelmesini Sağlayacağı)

• GENEL DÜZENLEYİCİ İŞLEM (İptal Edilmesi Durumunda Verilen Yargı Kararının Sadece O Davayı Açanı Değil Bu Genel Düzenleyici İşlem İle İlgili Diğer Kişileri de Etkileyeceği)

• SAĞLIK BİRİMLERİNİN DEVRİ (O Düzenleyici İşlem Nedeniyle Daha Önce Menfaati İhlal Edilmiş Bir Kişi Olarak İptal Kararının Doğurduğu Hukuki Sonuçlardan Yararlandırılması İstemiyle Yapıldığının ve 10. Md. Kapsamında Yapılan Bir Başvuru Niteliğinde Olduğunun Kabulü Gerektiği)

2577/m.10,12

ÖZET : İdare Hukuku ilkelerine göre, iptal kararları, iptali istenilen işlemi tesis edildiği tarih itibariyle ortadan kaldırarak, o işlemin tesisinden önceki hukuki durumun geri gelmesini sağlar. Bir genel düzenleyici işlemin iptal edilmesi durumunda, verilen yargı kararının, sadece o davayı açanı değil, bu genel düzenleyici işlem ile ilgili diğer kişileri de etkileyeceği kuşkusuzdur. İptal kararı ile bu düzenleyici işleme dayanılarak yapılan işlemlerin doğurduğu etki ve sonuçlar ortadan kalkar. Bu nedenle iptal edilen bir düzenleyici işlemden dolayı, menfaati ihlal edilen veya kişisel hakkı etkilenen kişinin, verilen iptal kararının doğurduğu sonuçlardan yararlanmak amacıyla idareye başvurabileceği tabiidir.

Davacı tarafından 25.5.2009 tarihinde yapılan başvuru, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9. maddesinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda, Danıştay Onbirinci Dairesince verilen iptal kararının kendi hukuki durumunu da etkilemesi nedeniyle yapılmış bir başvuru olup, davacının, söz konusu iptal kararına da değinerek yaptığı bu başvurunun, genel ve düzenleyici nitelikteki bir idari işlemin iptali yolundaki kararın, o düzenleme ile ilgili herkes için hüküm ifade edeceği gerçeğinden hareketle ve o düzenleyici işlem nedeniyle daha önce menfaati ihlal edilmiş bir kişi olarak, iptal kararının doğurduğu hukuki sonuçlardan yararlandırılması istemiyle yapıldığının ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesi kapsamında yapılan bir başvuru niteliğinde olduğunun kabulü gerekmektedir.

DAVA : İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 27.10.2010 günlü, E:2010/1732, K:2010/4692 sayılı kararının, Danıştay Başsavcılığı tarafından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulması istenilmektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi: Gülsen Akın

Düşüncesi: Dosyanın incelenmesinden; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9. maddesi "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu 1.8.2005 tarihli ve 15307 sayılı Genel Yazının 9. maddesinin Danıştay Onbirinci Dairesince iptali üzerine, anılan kararın kendi hukuki durumunu da etkilemesi nedeniyle söz konusu iptal kararına da değinerek davacı tarafından yapılan başvurunun, düzenleyici işlem nedeniyle daha önce menfaati ihlal edilmiş bir kişi olarak, iptal kararının doğurduğu hukuki sonuçlardan yararlandırılması istemiyle yapıldığı ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesi kapsamında yapılan bir başvuru niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığının temyiz isteminin kabulü ile İzmir Bölge İdare Mahkemesince verilen kararın, yürürlükteki hukuka ve Danıştay İçtihatlarına aykırı olması nedeniyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Başsavcısı: Turgut Candan

Düşüncesi: Kadroları Sağlık Bakanlığına devredilen personelin mali haklarına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun'un 5'inci maddesinin 6' ncı fıkrasına ilişkin olarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla yayımlanan Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9'uncu maddesinin, Danıştay Onbirinci Dairesinin 10.3.2008 gün ve E:2006/6044, K:2008/2354 sayılı kararı ile iptali üzerine, 1.8.2005 tarihinden itibaren eksik yapılan ek ödemelerin hesaplanarak tazminat olarak ödenmesi istemiyle açılan davada, dava konusu işlemin iptaline, ek ödemelerin idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faizi ile ödenmesine dair İzmir Dördüncü İdare Mahkemesi Hakimliğinin 26.2.2010 gün ve E:2009/1409, K:2010/215 sayılı kararına karşı yapılan itiraz başvurusu kabul edilerek anılan kararın süre aşımı nedeniyle bozulması yolundaki İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 27.10.2010 gün ve E:2010/1732, K:2010/4692 sayılı kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek kanun yararına bozulması konusunda Danıştay Başsavcılığını bilgilendiren dilekçe üzerine konu incelendi.

İdari Yargılama Hukuku ilkelerine göre, idari işlemin idari yargı yerince iptali, iptal edilen idari işlemin tesisinden önceki hukuksal durumun kendiliğinden geri gelmesini sağlar. Yine; aynı ilkelere göre, genel, kişilik dışı ve kural koyucu nitelikteki düzenleyici idari işlemin iptali, aynı hukuki durumda bulunan tüm idare edilenler için

aynı hukuksal sonucu yaratır. Başka anlatımla; iptal kararı sonuçlarından aynı statüdeki idare edilenlerin tümünün yararlanabileceği hukuksal durumun doğmasını sağlar.

Nitekim; Danıştay Onbirinci Dairesi ile İdari Dava Daireleri Kurulunun yerleşik içtihadı da, bu yoldadır. Dolayısıyla; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9'. maddesinin Danıştay Onbirinci Dairesince iptal edilmesi sonucu doğan hukuki durumdan, anılan Genel Yazının düzenleme alanı içinde olan, davacının da yararlanması ve iptal edilen düzenleyici işlemin uygulanması sonucu mahrum kalmış olduğu parasal haklarının tazmini istemiyle davalı idareye başvuruda bulunması ve bu başvurunun reddi üzerine de idari dava yoluna gitmesi olanaklıdır.

Açıklanan nedenle, İzmir Bölge İdare Mahkemesinin aksi yolda verilen ve yürürlükteki hukuka aykırı sonuç ifade eden 27.10.2010 gün ve E:2010/1732, K:2010/4692 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51'inci maddesi uyarınca, kanun yararına bozulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onbirinci Dairesince İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 27.10.2010 günlü, E:2010/1732, K:2010/4692 sayılı kararının Danıştay Başsavcılığı tarafından kanun yararına temyiz edilerek bozulmasının istenilmesi üzerine işin gereği görüşüldü:

KARAR : Dosyanın incelenmesinden; kadroları Sağlık Bakanlığına devredilen personelin mali haklarına ilişkin usul ve esasları düzenleyen 5283 sayılı Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun'un 5. maddesinin (6). fıkrasına ilişkin olarak uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla yayımlanan Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9. maddesi Danıştay Onbirinci Dairesinin 10.3.2008 gün ve E:2006/6044, K:2008/2354 sayılı kararı ile iptali üzerine, davacının, iptal edilen genel düzenleyici işlem nedeniyle fark tazminatından mahsup edilmek suretiyle eksik ödenen mali haklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle başvuruda bulunduğu, başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali ile eksik ödenen mali haklarının yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı, İzmir 4. İdare Mahkemesi Hakimliğince dava konusu işlemin iptaline, eksik yapılan ek ödeme tutarının davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işletilecek yasal faizi ile birlikte davacıya ödenmesine karar verildiği, bu karara karşı davalı idare tarafından yapılan itiraz başvurusunun kabul edilerek, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7., 11. ve 12. maddesi kapsamında değerlendirilmek suretiyle bozulmasına ve davanın süre aşımı nedeniyle reddine dair İzmir Bölge İdare Mahkemesi kararının, karar düzeltme aşamasından da geçerek kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Danıştay Başsavcılığı, İzmir Bölge İdare Mahkemesinin söz konusu kararının, Maliye

Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9'uncu maddesinin Danıştay Onbirinci Dairesince iptal edilmesi sonucu doğan hukuki durumdan, davacının da yararlanması ve iptal edilen düzenleyici işlemin uygulanması sonucu mahrum kalmış olduğu parasal haklarının tazmini istemiyle davalı idareye başvuruda bulunması ve bu başvurunun reddi üzerine idari dava yoluna gitmesinin olanaklı olduğu, bu haliyle İzmir Bölge İdare Mahkemesi kararının yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade etmesi nedeniyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca kanun yararına bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesinde, "İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştay, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı istemin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler." kuralı yer almaktadır.

İdare Hukuku ilkelerine göre, iptal kararları, iptali istenilen işlemi tesis edildiği tarih itibariyle ortadan kaldırarak, o işlemin tesisinden önceki hukuki durumun geri gelmesini sağlar. Bir genel düzenleyici işlemin iptal edilmesi durumunda, verilen yargı kararının, sadece o davayı açanı değil, bu genel düzenleyici işlem ile ilgili diğer kişileri de etkileyeceği kuşkusuzdur. İptal kararı ile bu düzenleyici işleme dayanılarak yapılan işlemlerin doğurduğu etki ve sonuçlar ortadan kalkar. Bu nedenle iptal edilen bir düzenleyici işlemden dolayı, menfaati ihlal edilen veya kişisel hakkı etkilenen kişinin, verilen iptal kararının doğurduğu sonuçlardan yararlanmak amacıyla idareye başvurabileceği tabiidir.

Davacı tarafından 25.5.2009 tarihinde yapılan başvuru, Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 1.8.2005 gün ve 15307 sayılı "Sağlık Birimlerinin Devri" konulu Genel Yazısının 9. maddesinin iptali istemiyle açılan dava sonucunda, Danıştay Onbirinci Dairesince verilen iptal kararının kendi hukuki durumunu da etkilemesi nedeniyle yapılmış bir başvuru olup, davacının, söz konusu iptal kararına da değinerek yaptığı bu başvurunun, genel ve düzenleyici nitelikteki bir idari işlemin iptali yolundaki kararın, o düzenleme ile ilgili herkes için hüküm ifade edeceği gerçeğinden hareketle ve o düzenleyici işlem nedeniyle daha önce menfaati ihlal edilmiş bir kişi olarak, iptal kararının doğurduğu hukuki sonuçlardan yararlandırılması istemiyle yapıldığının ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 10. maddesi kapsamında yapılan bir başvuru niteliğinde olduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu durumda, 2577 sayılı Kanun'un 7., 11. ve 12. maddeleri uyarınca davanın süre

aşımı nedeniyle reddine ilişkin bulunan İzmir Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, Danıştay Başsavcılığının temyiz isteminin kabulü ile İzmir Bölge İdare Mahkemesince verilen 27.10.2010 günlü, E:2010/1732, K:2010/4692 sayılı kararının, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca hükmün sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulmasına; kararın bir suretinin İzmir Valiliği ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve bu kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasına, 25.10.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

5. DAİRE

E. 2006/5234

K. 2006/5026

T. 2.11.2006

• YOLLUK ÖDENMESİ TALEBİ (Davacının İdareye Yaptığı Başvurunun İdari Makamların Sükutu Kapsamında Yapıldığı - Davacının İlişiğini Kestiği Tarihin Dava Açma Süresi İçin Başlangıç Olarak Alınamayacağı)

• DAVA AÇMA SÜRESİ (Yolluk Ödenmesi Talebi - Davacının İdareye Yaptığı Başvurunun İdari Makamların Sükutu Kapsamında Yapıldığı/Davacının İlişiğini Kestiği Tarihin Dava Açma Süresi İçin Başlangıç Olarak Alınamayacağı)

• İDARİ MAKAMLARIN SÜKUTU (Yolluk Ödenmesi Talebi - Başvurunun Reddine İlişkin İşlemin Davacıya Tebliğinden İtibaren Sürenin Başlatılacağı)

2577/m.7, 10

ÖZET: Şef olarak görev yapmakta iken, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün işlemi ile İlçe Kadastro Müdürlüğü'ne kadastro teknisyeni olarak atanan davacı, tarafına yolluk ödenmesi istemiyle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle dava açmıştır. Atamanın yolluksuz olduğuna dair herhangi bir ibarenin mevcut olmaması karşısında; davacının yolluk ödenmesi istemiyle idareye yaptığı başvuru idari makamların sükutu kapsamında yapılmış bir başvuru niteliğini taşıdığından, bu konuda çıkan uyuşmazlıkta davacının ilişiğini kestiği tarihin dava açma süresi için başlangıç olarak alınması mümkün bulunmamaktadır. Davacının yolluk istemli başvurusunun reddine ilişkin işlemin davacıya tebliğinden itibaren, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, süresinde olduğu da açıktır. Davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekir.

İstemin Özeti: Kastamonu İdare Mahkemesi'nin 09.03.2006 günlü, E:2006/70,

K:2006/226 sayılı kararının, dilekçede yazılı nedenlerle temyizen incelenerek bozulması isteminden ibarettir.

Cevabın Özeti: Temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Tetkik Hâkiminin Düşüncesi: 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesinde yer alan hükümler uyarınca süresinde açılan davanın esası hakkında karar verilmesi gerekirken, davanın süreden reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısının Düşüncesi: İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların Temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Mahkeme kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesi'nce işin gereği düşünüldü:

KARAR : Ankara ili, Kızılcahamam ilçe Tapu Sicil Müdürlüğü'nde şef olarak görev yapmakta iken, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 24.8.2004 tarihli işlemi ile Çankırı İli Çerkeş ilçesi Kadastro Müdürlüğü'ne kadastro teknisyeni olarak atanan davacı, tarafına yolluk ödenmesi istemiyle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin 14.12.2005 tarih ve 53805 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açmıştır.

Kastamonu idare Mahkemesi'nin 09.03.2006 günlü, E:2006/70, K:2006/226 sayılı kararıyla; davacının 24.08.2004 tarihli atama işleminin yolluksuz olarak yapıldığını en geç ilişiğini kestiği 01.09.2004 tarihinde öğrendiğinin açık olduğu, bu tarihten itibaren altmış gün içinde idareye başvurarak ya da doğrudan dava açması gerekirken, bu süre geçirildikten sonra 12.12.2005 tarihinde yapılan başvurunun reddi üzerine 16.01.2006 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle incelenme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle dava reddedilmiştir.

Davacı, davanın süresinde açıldığını öne sürmekte ve İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7/1. maddesinde; dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış gün olduğu hükmü getirilmiş; 10. maddesinde ise; ilgililerin, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilecekleri, altmış gün içinde bir cevap verilmezse isteğin reddedilmiş sayılacağı, ilgililerin altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde konusuna göre Danıştay'a, idari ve vergi mahkemelerine dava açabilecekleri, altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgilinin bu cevabı isteminin reddi sayılarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebileceği, bu takdirde dava açma süresinin işlemeyeceği, ancak, bekleme

süresinin başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemeyeceği, dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilecekleri hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının Ankara İli Kızılcahamam İlçe Tapu Sicil Müdürlüğü'nde şef olarak görev yapmakta iken, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 24.08.2004 tarihli işlemi ile Çankırı ili Çerkeş ilçesi Kadastro Müdürlüğü'ne kadastro teknisyeni olarak atanması ilişkin 24.08.2004 olur günlü işlemde, atamanın "yolluksuz" olduğuna dair herhangi bir bilginin bulunmadığı, davacının ilişiğini kestiği 1.09.2004 tarihinden sonra yeni görev yerinde 12.12.2005 tarihli dilekçe ile davalı idareye başvurarak yolluğunun ödenmesi isteminde bulunduğu ve davalı idarenin 14.12.2005 günlü yazısı ile bu isteminin reddi üzerine temyizen incelenmekte olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Her ne kadar idare Mahkemesi'nce davacının ilişiğini kestiği 01.09.2004 tarihinden itibaren altmış gün içinde idareye başvurarak ya da doğrudan dava açması gerekirken bu süre geçirildikten sonra 16.01.2006 tarihinde açılan davanın süresinde olmadığı kabul edilmiş ise de; 24.8.2004 olur tarihli naklen atama işleminde "atamasının yolluksuz yapıldığı" hususunun belirtilmiş olup olmaması, dava açma süresinin başlangıcı açısından önem arz etmektedir.

Buna göre;

1- Davacıya tebliğ edilen naklen atama işleminde, işlemin "yolluksuz" olarak kurulduğu yolunda bir ibare yer almışsa, ilgili bu işlemin kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren, atama işleminde yer alan "yolluksuz" ibaresinin iptali ve bu atama işlemi nedeniyle yoksun kaldığı yolluğun kendisine ödenmesine hükmedilmesi istemiyle dava açabilir.

Bu durumda davacı, niteliği yukarıda belirtilen davayı, naklen atana işleminin kendisine tebliğ edildiği tarihi izleyen günden itibaren 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesinde öngörülen süre içerisinde doğrudan açabileceği gibi; anılan Kanun'un 11. maddesinin tanıdığı olanak nedeniyle idareye başvurarak, bu başvuru üzerine idarece kurulacak olan olası olumsuz işleme karşı bu maddedeki süreci işleterek de dava açabilir.

2- Davacıya tebliğ edilen naklen atama işleminde "yolluksuz" ibaresi yok ise; ilgilinin, naklen atama işleminden doğan yolluğunun tarafına ödenmesi için yaptığı başvuru 2577 sayılı Yasa'nın 10. maddesi kapsamında olup, bu başvuru üzerine kurulacak işlemin iptali istemiyle açılacak davanın süresinin de 10. madde hükmüne göre belirlenmesi gerekmektedir.

Olayda; davacının Kızılcahamam ilçe Tapu Müdürlüğü'ndeki şeflik görevinden, Çankırı ili Çerkeş İlçesi Kadastro Müdürlüğüne kadastro teknisyeni olarak atanmasına ilişkin 24.08.2004 olur günlü işlemde atamanın yolluksuz olduğuna dair herhangi bir ibarenin mevcut olmaması karşısında; davacının yolluk ödenmesi istemiyle 12.12.2005 tarihinde idareye yaptığı başvuru 2577 sayılı Kanun'un 10. maddesi

kapsamında yapılmış bir başvuru niteliğini taşıdığından, bu konuda çıkan uyuşmazlıkta davacının ilişiğini kestiği tarihinin dava açma süresi için başlangıç olarak alınması mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan; davacının yolluk istemli başvurusunun reddine ilişkin 14.12.2005 günlü ret işleminin davacıya tebliğinden itibaren, bu işlemin iptali istemiyle 16.1.2006 tarihinde açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca süresinde olduğu da açıktır.

Bu durumda, 2577 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde yer alan hükümler uyarınca süresinde açılan davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, davanın süresinde olmadığı gerekçesiyle reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle; davacının temyiz isteminin kabulüyle Kastamonu idare Mahkemesi'nce verilen 09.03.2006 günlü, E:2006/70, K:2006/226 sayılı kararın 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1/b. fıkrası uyarınca bozulmasına, aynı maddenin 3622 sayılı Kanunla değişik 3. fıkrası gereğince ve yukarıda belirtilen hususlar da gözetilerek yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkemeye gönderilmesine, 02.11.2006 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU

E. 2009/414

K. 2009/2807

T. 10.12.2009

• RÜTBE TERFİİ (Komiser Yardımcısı Davacının Askerlik Hizmetinin de Gözönüne Alınması İçin İdareye Başvurduğu/İstemine Yanıt Verilemediği - İdareyi Zorlamak İçin Tekrar Başvuru Yaptığı/İkinci Başvurudan Sonra Dava Açmasının Yasal Sürelere Aykırılık Teşkil Etmediği)

• ASKERLİK HİZMET SÜRESİ (Rütbe Terfiinde Gözönüne Alınması Talebi - Komiser Yardımcısı Davacının İdarenin İlk Başvurusuna Yanıt Vermemesi Üzerine İkinci Kez Başvuruda Bulunduğu/İkinci Başvuru Dikkate Alınarak Süreaşımının Dolmadığının Kabul Edileceği)

• DAVA ZAMANAŞIMI (Askerlik Hizmetinin Rütbe Terfiinde Gözönüne Alınması Talebi - Komiser Yardımcısı Davacının İdarenin İlk Başvurusuna Yanıt Vermemesi Üzerine İkinci Kez Başvuruda Bulunduğu/İkinci Başvuru Dikkate Alınarak Süreaşımının Dolmadığının Kabul Edilmesi Gereği)

• İDARENİN BAŞVURUYU YANITSIZ BIRAKMASI (İdareyi Zorlamak Adına Başvuranın Başvuruyu Tekrarladığı - İkinci Başvuru Dikkate Alınarak

Süreaşımının Dolmadığının Kabul Edileceği)

2577/m. 7, 10

ÖZET : Dava, komiser yardımcısı olan davacının askerlik hizmetinin rütbe terfiinde değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Olayda, davacının, Anayasa Mahkemesi'nin Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun ilgili maddesinde "polis amiri olduktan sonra yapılan" ibaresinin iptali kararının Resmi Gazete'de yayımı sonrasında idareye başvurarak askerlik hizmet süresinin rütbe terfiinde değerlendirilmesini istediği, bu istemine yanıt verilmemesi üzerine, İdareyi yanıt vermeye (işlem tesis etmeye) zorlamak için ikinci kez yaptığı başvuru sonrasında kurulan işlemin tebliğinden sonra bakılan davayı açtığı anlaşıldığından, idareye verilen yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde ilgililerin idareye yönelik bu yükümlülüğün yerine getirilmesi konusundaki başvurularının ilgililerin aleyhine yorumlanmaması gerekir. Süreaşımının oluşmadığının gözöününe alınması gerekir.

İstemin Özeti : İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 24.10.2008 günlü, E: 2008/1704, K: 2008/1802 sayılı ısrar kararının temyizen incelenerek bozulması davalı idare tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : İstanbul 5. İdare Mahkemesince verilen ısrar kararının usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Tuncay Dündar'ın Düşüncesi : Rütbe terfiinin yapılmaması üzerine bu konuda idareye yapılacak her başvuru terfi işleminin süregelen etkisi nedeniyle öncekinden bağımsız olup ikinci başvuru tarihi itibariyle hukuki sonuç doğuracak niteliktedir.

Bu nedenle davanın süresinde açıldığının kabulü gerekmekte olup, kararın bu kısmının onanması; işin esası hakkında temyiz incelemesi yapılabilmesi amacıyla dosyanın Danıştay Onikinci Dairesine gönderilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Yaşar Uğurlu'nun Düşüncesi : İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen idare Mahkemesince verilen ısrar kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, dosyanın tekemmül ettiği anlaşıldığından davalı idarenin yürütmenin durdurulması istemi görüşülmeyerek dosya incelendi, gereği görüşüldü:

KARAR : Dava, komiser yardımcısı olan Davacının askerlik hizmetinin rütbe

terfiinde değerlendirilmesi için yaptığı başvurunun reddine ilişkin 18.11.2004 günlü işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 23.03.2006 günlü E. 2004/3387 - K. 2006/613 sayılı kararıyla; Anayasa Mahkemesi'nin 11.06.2003 günlü, E. 2001/346, K. 2003/63 sayılı kararıyla 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinin 14. fıkrasında geçen "polis amiri olduktan sonra yapılan" ibaresinin iptaline karar verildiği, bu nedenle davacının askerlik hizmetini, emniyet teşkilatına girmeden önce veya girdikten sonra tamamlamasının Anayasa Mahkemesi kararı karşısında aleyhe herhangi bir durum yaratmayacağı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Anılan karar, temyiz incelemesi sonucunda Danıştay Onikinci Dairesinin 23.06.2008 günlü, E:2006/4483, K:2008/3941 sayılı kararıyla; davacının Anayasa Mahkemesi'nin askerlikle ilgili kararı üzerine, askerlik hizmetinin rütbe terfiinde değerlendirilmesi için 13.11.2003 tarihinde yaptığı başvurusunun idare tarafından cevap verilmemek suretiyle reddedilmesi üzerine işlemeye başlayan yasal dava açma süresi içinde dava açmadığı, daha sonra aynı istemle yapılan ikinci başvurunun ise geçirilmiş olan dava açma süresini canlandırmayacağı, bu nedenle de temyize konu davanın süre aşımı yönünden reddi gerekirken esasa girilerek karar verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle bozulmuş isede; İdare Mahkemesi, davacının süregelen zararının bulunması nedeniyle 2577 sayılı Yasa'nın 10. maddesi kapsamında bulunan ikinci başvurusuna verilen yanıt üzerine açılan davanın süresinde olduğu yolundaki gerekçeyi de ekleyerek dava konusu işlemin iptaline ilişkin ilk kararında ısrar etmiştir.

Davalı idare, İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 24.10.2008 günlü, E: 2008/1704, K: 2008/1802 sayılı ısrar kararını temyiz etmekte ve bozulmasını İstemektedir.

İstanbul 5. İdare Mahkemesi kararının ısrara ilişkin kısmı davada süre aşımı bulunup bulunmadığı hususuna yöneliktir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından sonra 01.12.2003 tarihli dilekçeyle İdareye başvurarak askerlik hizmet süresinin rütbe terfiinde değerlendirilmesi talebinde bulunduğu, bu isteminin cevap verilmemek suretiyle reddedildiği, daha sonra aynı taleple 28.10.2004 tarihinde tekrar başvuruda bulunduğu ve bu başvurusuna verilen cevap üzerine 27.12.2004 tarihinde bakılan davayı açtığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu ifade edilmiş, 40. maddesinin 2. fıkrasında "Devlet, işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almış, 74. maddesinde de vatandaşların kendileriyle veya Kamu ile ilgili dilek ve şikayetleri hakkında, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazı ile başvurma hakkına sahip oldukları, kendileriyle ilgili başvurmaların sonucunun gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazılı olarak bildirileceği öngörülmüştür.

Anılan Anayasa hükümleri ile bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde haklarını arayabilmelerine kolaylık ve olanak sağlanması amaçlanmış; idarelere ilgililerin başvurusu üzerine konu ile ilgili inceleme yapılarak bir yanıt verilmesi ve işlemlerinde ilgililerin kaç gün içinde, hangi mercilere başvurabileceklerini bildirmeleri yükümlülüğü getirilmiştir.

Anayasa'nın 125. maddesinde, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin yazılı bildirim tarihinden başlayacağının belirtilmesi karşısında usulüne uygun tebliğ olunan veya bütün unsurlarıyla ilgililer tarafından öğrenilen idari işlemler üzerine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda açıkça belirtilen ve ilgililerce de bilindiğinin kabulü gereken genel dava açma sürelerinin işletilmesi gerekmektedir.

2577 sayılı Yasa'nın "İdari makamların sükutu" başlıklı 10. maddesinde "1.İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2- Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi halinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler." kuralı yer almıştır.

İlgililerin idari davaya konu olabilecek bir işlem ve eylemin yapılması için idari makamlara başvurmaları halinde zımni ret süresi içinde dava açılmaz veya açılan dava süre yönünden reddedilse dahi idarenin altmış günlük sürenin geçmesinden sonra vereceği cevap üzerine dava açma süresinin yeniden başlayacağı yasa metninden anlaşılmaktadır. İdarenin işlem tesis etmesi kendiliğinden olabileceği gibi ilgilinin yeni başvurusu üzerine de olabilir. 2577 sayılı Yasanın 10. maddesinde bu hususa ilişkin olarak farklı bir kurala yer verilmemiştir.

Olayda, davacının, Anayasa Mahkemesi Kararının Resmi Gazete'de yayımı sonrasında idareye başvurarak askerlik hizmet süresinin rütbe terfiinde değerlendirilmesini istediği, bu istemine yanıt verilmemesi üzerine, İdareyi yanıt vermeye (işlem tesis etmeye) zorlamak için ikinci kez yaptığı başvuru sonrasında kurulan işlemin tebliğinden sonra bakılan davayı açtığı anlaşıldığından, Anayasa'nın 40. ve 74. maddeleri ile idareye verilen yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde ilgililerin idareye yönelik bu yükümlülüğün yerine getirilmesi konusundaki başvurularının ilgililerin aleyhine yorumlanmaması gerekmektedir.

Dolayısıyla davacının ilk başvurusunun sonucunu öğrenmek amacıyla yaptığı ve idareyi işlem tesisine zorlayan ikinci başvurusuna verilen yanıt üzerine açtığı davada 2577 sayılı Yasa'nın 10. maddesi hükmü karşısında süreaşımı bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, İstanbul 5. İdare Mahkemesinin E: 2008/1704, K: 2008/1802 sayılı kararının ısrara ilişkin kısmının onanmasına, İdare Mahkemesi kararının uyuşmazlığın esası hakkındaki bölümüne yönelik temyiz istemi hakkında ise bir karar verilmek üzere dosyanın Danıştay Onikinci Dairesine gönderilmesine, 10.12.2009 gününde oyçokluğu ile karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

5. DAİRE

E. 2005/5354

K. 2006/3391

T. 13.6.2006

• TAKDİR YETKİSİ KULLANILARAK KURULAN BAKANLIK İŞLEMİ (Yargı Yolu Kapatılmamış Tüm İdari İşlemler Gibi Açılan Bir Dava Sonucunda Amaç Yönü İle Hukuka Uygunluğunun Denetlenebilmesinin Anayasa ve 2577 S.Y Gereği Olduğu)

• SORUŞTURMA İZNİ VERİLMESİ (Davacının Şikayeti Üzerine İlgili Yargı Mensubu Hakkında Soruşturma İzni Verilmemesine İlişkin İdari İşleme Karşı Açılan Davada İşin Esasına Girilerek Bir Karar Verilmesi Gerektiği)

• HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜ (Davalı İdarece Kamu Gücü Kullanılarak Takdir Yetkisi İçinde Kurulması ve Hukuksal Sonuç Doğurması Nedeniyle Tüm Unsurları İle İdari İşlem Olduğu)

• YARGI MENSUBU HAKKINDA SORUŞTURMA (Davacının Şikayeti Üzerine Soruşturma İzni Verilmemesine İlişkin İdari İşleme Karşı Açılan Davada İşin Esasına Girilerek Bir Karar Verilmesi Gerektiği)

2577/m.2, 10, 49

2709/m.36, 125

2802/m.82, 87, 89

ÖZET : Davacının şikayeti üzerine bir yargı mensubu hakkında yapılan inceleme sonucunda işlem yapılmasına gerek görülmediğine ilişkin olarak kurulan işlemin; davalı idarece kamu gücü kullanılarak takdir yetkisi içinde kurulması ve hukuksal sonuç doğurması nedeniyle tüm unsurları ile idari işlem olduğuna, incelenebileceği başka bir idari birim veya yargı mercii kalmadığına ve bu nitelikte bir işleme yargı yolunu kapayan bir yasa hükmü bulunmadığına göre, Anayasanın 36. maddesinde öngörülen "hak arama özgürlüğü" ve 125. maddesinde öngörülen "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu" ilkeleri uyarınca davaya konu edilebileceği tabidir.

Takdir yetkisi kullanılarak kurulan bakanlık işleminin, yargı yolu kapatılmamış tüm

idari işlemler gibi, açılan bir dava sonucunda amaç yönü ile hukuka uygunluğunun denetlenebilmesinin Anayasa ve 2577 sayılı Yasa gereği olduğu, sözü edilen denetimin ise ancak idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır. Davacının şikayeti üzerine ilgili yargı mensubu hakkında soruşturma izni verilmemesine ilişkin idari işleme karşı açılan davada, işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerekir.

İstemin Özeti : Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 31.3.2005 günlü, E: 2004/2262, K:2005/400 sayılı kararının dilekçede yazılı nedenlerle temyizen incelenerek bozulması isteminden ibarettir.

Cevabın Özeti : Temyiz isteminin reddi gerektiği yolundadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Bülent Küfüdür

Düşüncesi : Davacının, bir yargı mensubu hakkında vaki yakınması üzerine adı geçen yargı mensubu hakkında işlem yapılmasına gerek görülmediği yolundaki Adalet Bakanlığı işlemine karşı açılan davayı reddeden İdare Mahkemesi kararı temyiz edilmiştir.

Mahkeme kararı, davaya konu bakanlık kararının ilgili hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmamasına ilişkin olup, idari işlem niteliği taşımadığı bu nedenle iptal davasına konu edilemeyeceği gerekçesine dayalıdır.

2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 82. ve 87. maddelerinde yer alan hükümler uyarınca hakim ve savcıların görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında kovuşturma ve soruşturma yapılabilmesi Adalet Bakanlığı'nın iznine tabi kılınmıştır.

İncelenen olayda, davacının şikayeti üzerine davalı idare tarafından kurulan dava konusu işlemin, davalı idarenin kamu gücünü kullanarak, kamu hukuku alanında yaptığı, tek yanlı, kesin, doğrudan uygulanabilir bir işlem olduğu açıktır. İdarenin takdir yetkisine dayanarak kurduğu ve hukuksal sonuç doğuran bu işlemin ceza yargılanmasına ilişkin bir işlem olarak nitelendirilmesi de mümkün değildir.

Nitekim, şikayet üzerine, davalı idare tarafından ilgili yargı mensupları hakkında kurulan "işlem yapılmasına gerek görülmediği" yolundaki işlemler, salt kovuşturma yapılmasına izin verilmemesine ilişkin olmayıp, olayın niteliğine göre bazen ilgililer hakkında disiplin soruşturması açılmasına izin verilmemesine ilişkin olmaktadır. Bununla birlikte ceza yargılanması yönünden yargı yerlerinin görevlerine başlayabilmeleri için, öncelikle bu konuda öngörülmüş bulunan adli prosedüre geçilmesi gerekir. Bu aşamaya gelinmesini engelleyen bir başka anlatımla yargısal prosedürün başlamasına engel olan idari işlemlerin, adli prosedür işlemleri olarak nitelendirilmesi mümkün olmadığı gibi bu işlemlere karşı yargı yolunu kapayan bir yasal düzenleme de bulunmadığından, Anayasanın 125. maddesinde yer alan "idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu" hükmü uyarınca iptal davasına konu olabileceği sonucu doğmaktadır.

Bahsedilen nedenlerle, temyiz isteminin kabulü ile idare mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı: Kemal Bilecen

Düşüncesi: İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Mahkeme kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Beşinci Dairesi'nce işin gereği düşünüldü:

KARAR : Dava; davacının bir yargı mensubu hakkında yaptığı şikayet sonucu adı geçen hakkında "işlem yapılmasına gerek görülmediği" yolunda Adalet Bakanlığı'nca kurulan 7.5.2004 günlü, 20849 sayılı davalı idare işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara 4. İdare Mahkemesi'nin 31.3.2005 günlü, E:2004/2262, K:2005/400 sayılı kararıyla; dava konusu işlemin adı geçen hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmamasına ilişkin bir karar olup, bu kararın idari işlem niteliğini taşımaması nedeniyle iptal davasına konu edilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğunu, İdare Mahkemesi kararının hukuka ve Anayasa'ya aykırı olduğunu öne sürmekte ve sözü elden İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir.

2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 82. maddesinin 1. fıkrasında; hakim ve savcıların görevden doğan ve görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılmasının Adalet Bakanlığı'nın iznine bağlı olduğu, 87. maddesinde; hakim ve sacılar hakkında tamamlanan soruşturma evrakının Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderileceği, bu Genel Müdürlük tarafından yapılacak inceleme sonucunda düzenlenecek düşünce yazısı üzerine kovuşturma yapılmasına veya disiplin cezası uygulanmasına gerek olup olmadığının Bakanlıkça takdir edilerek evrakın ilgili mercilere gönderileceği veya işlemden kaldırılacağı hükme bağlanmış, Kanunun 89. maddesinde; "hakim ve sacılar hakkında görevden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde evrak, Adalet Bakanlığı'nca ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına; Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda görevli hakim ve savcılar hakkındaki evrak ise Ankara Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.

Cumhuriyet savcısı beş gün içinde iddianamesini düzenleyerek evrakı soruşturmanın açılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına karar verilmek üzere ağır cezası mahkemesine verir..." hükmüne yer verilmiştir.

Belirtilen yasal düzenleme ile hakim ve savcıların görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında kovuşturma ve soruşturma yapılabilmesi Adalet

Bakanlığının iznine bağlı kılınmıştır. Anılan bakanlıkça bu iznin verilmemesi halinde, hakim ve savcılar hakkında herhangi bir soruşturma veya kovuşturma yapılamamaktadır.

Adalet Bakanlığı'nca izin verilmesi durumunda ilgili hakim ve savcılar hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılabilmekte ve bakanlıkça kovuşturma açılması gerekli görülürsü 2802 sayılı Kanunun 89. maddesi uyarınca ilgililer hakkında doğrudan ceza davası açılmaktadır. İzin verilmemesi durumunda ise ilgililer hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılamamakta, yetkili kurul veya merciler tarafından disiplin cezası verilmesi ya da ceza yargılamasını ilgilendiren bir konuda kovuşturma ve kamu davası açılması yolu tamamen kapatılmaktadır.

Hakimler ve savcılar hakkındaki ihbar ve şikayetler yalnızca ceza yargılamasını gerektiren bir suç atılımına yönelik olmayıp, disiplin ihlaline veya idari bir önemle sonuçlanabilecek hallere de ilişkin olabileceğinden ve bu farklı sonuçlar ancak yapılacak bir inceleme ve soruşturma sonucunda ortaya çıkabileceğinden, hakim ve savcılar hakkında verilecek inceleme veya soruşturma izninin, yalnızca ceza yargılamasına ilişkin olduğunun kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Anayasanın "Hak Arama Hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde; herkesin meşru vasıta ve yollardan yararlanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı kimliğiyle sav ve savunma hakkında sahip olduğu belirtilmiş, 125. maddesinde; idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Anayasanın 36. maddesinde yer verilen sav ve savunma hakkı birbirini tamamlayan ve birbirinden ayrılması olanaksız niteliğiyle hak arama özgürlüğünün temelini oluşturur. Önemi nedeniyle hak arama özgürlüğü yalnız toplumsal barışı güçlendiren dayanaklardan biri değil, aynı zamanda bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önemle uğraşının da aracıdır. Çağdaş bir hukuk düzeninde bu hakkın kullanılması, yerine getirilmesi olabildiğince kolaylaştırılmalı, olumlu ya da olumsuz sonuç almayı geciktiren, güçleştiren engeller kaldırılmalıdır.

Anayasanın yukarıda yer verilen hükümleri, hukuk devletinin vazgeçilmez ilkelerinden olan ve uluslararası hukuk kuralları ile ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınan "hak arama özgürlüğü", "adil yargılanma hakkı" ve "mahkemeye başvuru hakkı" ilkeleri ile doğrudan ilgili olup; Anayasada bu hükümlere yer verilerek anılan temel haklara anayasal bir değer yüklenmiştir.

Buna göre tarafsızlığı ve bağımsızlığından kuşku duyulmayacak şekilde oluşturulmuş bir mahkemeye başvuru olanağının tanınmadığı bir idari rejimin adil yargılanma ilkesine uygun olmayacağı kuşkusuzdur.

Diğer taraftan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde, İdari işlemlere karşı yetki, şekil, neden, konu ve amaç yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

İdari işlem, idari makamların kamu gücü ve kudreti ile hareket ederek, kamu hukuku

alanında yaptığı tek yanlı ve kesin, doğrudan uygulanabilir işlemdir. İdari işlemin en belirgin özelliği, ilgilinin isteğine bağlı olmaksızın, idarenin tek yanlı iradesi ile ilgilinin hukuksal durumuna etki yapabilmesidir.

İdarenin, kişilerle olan ilişkilerinde sahip olduğu kamu gücü ve kudretini yanına alarak hareket etme üstünlük ve ayrıcalığı karşısında, kişilerin sahip olduğu tek güvence "etkin bir yargısal denetimin varlığı" dır.

Davacının şikayeti üzerine bir yargı mensubu hakkında yapılan inceleme sonucunda işlem yapılmasına gerek görülmediğine ilişkin olarak kurulan işlemin; davalı idarece kamu gücü kullanılarak takdir yetkisi içinde kurulması ve hukuksal sonuç doğurması nedeniyle tüm unsurları ile idari işlem olduğuna, incelenebileceği başka bir idari birim veya yargı mercii kalmadığına ve bu nitelikte bir işleme yargı yolunu kapayan bir yasa hükmü bulunmadığına göre, Anayasanın 36. maddesinde öngörülen "hak arama özgürlüğü" ve 125. maddesinde öngörülen "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu" ilkeleri uyarınca davaya konu edilebileceği tabidir.

Takdir yetkisi kullanılarak kurulan bakanlık işleminin, yargı yolu kapatılmamış tüm idari işlemler gibi, açılan bir dava sonucunda amaç yönü ile hukuka uygunluğunun denetlenebilmesinin Anayasa ve 2577 sayılı Yasa gereği olduğu, sözü edilen denetimin ise ancak idari yargı yerlerince yapılacağı açıktır.

Bu bakımdan, davacının şikayeti üzerine ilgili yargı mensubu hakkında soruşturma izni verilmemesine ilişkin idari işleme karşı açılan davada, işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerekirken, sözü edilen işlemin idari davaya konu olamayacağı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle davacının temyiz isteminin kabulüyle, Ankara 4. İdare Mahkemesince verilen 31.3.2005 günlü, E:2004/2262, K: 2005/400 sayılı kararın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin 1/b fıkrası uyarınca bozulmasına, aynı maddenin 3622 sayılı Kanunla değişik 3. fıkrası gereğince ve yukarıda belirtilen hususlar gözetilerek yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın adı geçen Mahkemeye gönderilmesine, 13.06.2006 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY :

Ceza soruşturmasının başlangıcını oluşturan "soruşturma izni"; Türk Ceza Kanunu'na göre suç teşkil eden bir eylemin işlendiğine ilişkin iddianın soruşturulması ya da soruşturulmaması sonucun doğuran bir işlemdir. Bir suç isnadının söz konusu olduğu durumda iddiaların soruşturmaya konu edilmesi ya da edilmemesi, ceza yargılamasına yönelik bir takdirin kullanılmasıdır. Yetkili makam takdirini kullanırken isnadın niteliğini, faaliyetin yürütülmesinden kaynaklanan eylemin suç teşkil edip etmediğini, kanıtların mevcudiyetini ve hukuken geçerliliğini göz önünde bulundurur. Bu noktada, yetkili makamın konuya ilişkin takdirinin idari görev kapsamında değerlendirilmesi mümkün görülemez.

“Soruşturma izni verilmemesine ilişkin işlemin iptal davasına konu edilmesi gerektiği” yolundaki görüşün altında, konusu suç teşkil eden bir eylemin cezasız kalacağı endişesi yatmaktadır. Oysa, suç teşkil eden eylemin dava zaman aşımı süresi içinde yeni delillerle soruşturmaya konu edilmesine yasal engel bulunmadığı gibi; soruşturma izni vermeyen amir hakkında suç duyurusunda bulunulması ve hatta tazminat davası açılması da mümkündür.

Soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vermek usul kanunlarında yer alan hususlardandır. Adli düzenin sağlanmasına yönelik işlem özelliği taşıyan ve ceza yargılamasının bir parçası olarak nitelendirilen bu işlemlere karşı idari yargıda dava açılması mümkün değildir.

Öte yandan, soruşturma izni verilmemesine ilişkin işlemin yargısal denetime konu edilmesi, idari yargılama süreci içinde bazı problemlere de neden olabilir. Mahkemece verilen iptal kararının temyizen incelenmesi aşamasında bozulması ya da sonraki yargı sürecinde farklı bir sonuca ulaşılması halinde, Mahkeme kararı üzerine başlatılan soruşturmanın veya soruşturma sonucu açılan kamu davasının sona erdirilmesi olanaksızdır. Bir başka ifade ile ceza yargılamasının görev alanına giren sürecin idari yargı kararı ile durdurulması ve geri çekilmesi söz konusu olamaz.

Ceza yargılaması sadece mağdurun değil muhbirin suç duyurusu üzerine de başlatılabilmektedir. Özellikle muhbirler yönünden ortada menfaat ihlali söz konusu olmadığından soruşturma izni verilmemesi halinde muhbirler tarafından İdari Yargılama Usulü Kanunu uyarınca iptal davası açma olanağı da bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, suç isnat edilen kişi hakkında dava zamanaşımı süresi içinde her zaman ceza davası açılması mümkün iken, soruşturma izni verilmemesine ilişkin işlemin idari yargı denetimine tabi tutulması halinde, bu işleme karşı 60 gün içinde dava açılması mümkün olacaktır. Bu noktada, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 10 uncu maddesi çerçevesinde yetkili amire soruşturma izni verilmesi konusunda her zaman başvuruda bulunulabileceği ileri sürülebilirse de; ceza yargılama sisteminde belirli suçlara karşı belirli süre içinde dava açılabileceği dikkate alındığında anılan 10 uncu madde kapsamında yeni elde edilen kanıtlarla her zaman dava açılmayacağının da kabulü gerekir.

Sonuç itibariyle, soruşturma izni verilmemesi tamamen ceza yargılamasına ilişkin bir konudur. Kanun koyucunun özel usul kuralları ile düzenlediği bu alanda idari yargılama usulü kuralları uygulanarak, soruşturma süreci başlatılamaz.

Açıklanan nedenlerle “yargı kararının hazırlığı niteliğindeki işlem” özelliği taşıyan bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın esasına girilerek iptal davası biçiminde görülüp çözümlenmesinin mümkün olmadığı, Mahkemece verilen kararın onanması gerektiği görüşü ile karara karşıyım.

T.C.

DANIŞTAY

İDARE DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU

E. 2008/32

K. 2008/1262

T. 17.4.2008

• ÖZEL TERTİBATLI ARACA NORMAL PLAKA VERİLMESİ İSTEMİ (Yapılan Her Yeni Başvuru Üzerine İdarece Tesis Edilecek İşleme Karşı 2577 S.Y'da Öngörülen Süreler İçinde Dava Açabilecekleri)

• İDARİ İŞLEME KARŞI BAŞVURU HAKKI (İlgililerin Anayasa İle Güvence Altına Alınan Temel Hak ve Özgürlükleri Kapsamında Gerekli İşlemin Yapılmasını İdareden 2577 S.Y'nın 10. Md. Kapsamında Her Zaman İsteyebilecekleri)

• KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİ (53/b-4 Maddesinin İptali İstemi - İlgililerin Anayasa İle Güvence Altına Alınan Temel Hak ve Özgürlükleri Kapsamında Gerekli İşlemin Yapılmasını İdareden 2577 S.Y'nın 10. Md. Kapsamında Her Zaman İsteyebilecekleri)

• PLAKA (Özel Tertibatlı Araca Normal Plaka Verilmesi İstemi - Yapılan Her Yeni Başvuru Üzerine İdarece Tesis Edilecek İşleme Karşı 2577 S.Y'da Öngörülen Süreler İçinde Dava Açabilecekleri)

2577/m.7,10

Karayolları Trafik Yönetmeliği/Md. 53/b-4

ÖZET : Davacının özel tertibatlı aracına normal plaka verilmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin; İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işlemi ile bu işlemin dayanağı Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 53/b-4 maddesinin iptali istemiyle açılan davada; ilgililerin Anayasa ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri kapsamında gerekli işlemin yapılmasını idareden 2577 sayılı Yasa'nın 10. maddesi kapsamında her zaman isteyebilecekleri ve yapılan her yeni başvuru üzerine idarece tesis edilecek işleme karşı, 2577 sayılı Yasa'nın anılan maddesinde öngörülen süreler içinde dava açabileceklerinin kabulü gerektiğinden, davacının mülkiyetinde olan aracına takılması için üzerinde tekerlekli sandalye bulunmayan normal bir plakanın tarafına verilmesi istemiyle, davalı idareye yaptığı başvurusunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın, yasal süresi içinde bulunduğu hakkında.

İstemin Özeti : Danıştay Sekizinci Dairesinin 11.9.2007 günlü, E:2007/2813, K: 2007/4598 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması davacı tarafından istenilmektedir.

İçişleri Bakanlığının Savunmasının Özeti : Danıştay Sekizinci Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen

nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Gonca Temizhan'ın Düşüncesi : Dosyanın incelenmesinden, davacıya ait araca normal plaka verilmesi istemiyle 2577 sayılı Yasanın 10. maddesi kapsamında 21.2.2007 gününde yapılan başvuru üzerine dava konusu işlemin tesis edildiğinin anlaşılması nedeniyle, davanın yasal süresi içerisinde açılmış olduğu sonucuna varıldığından, temyize konu Daire kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay savcısı Yücel Bulmuş'un Düşüncesi : Danıştay dava dairelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir. Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Danıştay Sekizinci Dairesince verilen kararın onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca gereği görüşüldü:

KARAR : Dava, davacının özel tertibatlı aracına normal plaka verilmesi istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin 15.3.2007 günlü, 53215 sayılı İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işlemi ile bu işlemin dayanağı Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 53/b-4. maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Danıştay Sekizinci Dairesi 11.9.2007 günlü, E: 2007/2813, K:2007/4598 sayılı kararla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7/4 maddesinde ilanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresinin ilan tarihini izleyen günden itibaren başlayacağı, ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililerin düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabileceklerinin kurala bağlandığı, davacının özürlü aracını 08.11.2005 tarihinde tescil ettirerek, 07.08.2006 tarihinde kayda giren 08.06.2006 E-Mail ile Trafik uygulama ve Denetleme Daire Başkanlığına gönderdiği sandalye resminin iptali istemine, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 18.08.2006 gün ve 8044-140808 sayılı cevabı yazıyla sakatlara mahsus araçların plakalarında sakatlara mahsus işaret bulunmasının yönetmelik gereği olduğunun belirtilerek yanıt verildiği, 19.10.2006 gün ve 7356 sayılı Bilgi Edinme Başvuru Formuyla davacının ilgili yönetmelik hükmü ile ilgili bir değişiklik yapılıp yapılamayacağı konusunda yaptığı başvurusunun, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 09.11.2006 gün ve 184875 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine, bu kez 24.01.2007 ve 21.02.2007 tarihlerinde davalı idarenin kayıtlarına giren dilekçeler ile davacının aracına üzerinde tekerli sandalye resmi bulunmayan normal plakanın verilmesi istemiyle başvuruda bulunulduğu ve bu dilekçelerden birincisine 12.02.2007 gün ve 31622 sayılı işlemle, ikincisine de 15.03.2007 gün ve 53215 sayılı dava konusu işlemle verilen ret yanıtı üzerine 30.04.2007 tarihinde bakılmakta olan davanın açıldığı, davacının davasını açtığı 30.04.2007 tarihinden geriye doğru 60 günlük dava açma süresinden çok önce özel tertibatlı aracına tekerlekli sandalye

işareti bulunan plaka takıldığı, bunun normal plaka ile değiştirilmesini idareden defalarca istediği ve dava konusu ettiği yönetmelik hükmünden de yine yukarıda anılan tarihten çok önce haberdar olduğu anlaşıldığından, 2577 sayılı Yasanın yukarıda anılan hükmü gereği yasal süresi içerisinde açılmayan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle davanın süreaşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.

Davacı bu kararı temyiz etmekte ve önceki başvurularının bilgi edinme kapsamında yapılmış başvurular olduğu, kendisine normal plaka verilmesi istemiyle yaptığı başvurunun dava konusu işlemle reddi üzerine süresi içerisinde dava açtığını ileri sürerek bozulmasını istemektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7. maddesinde dava açma süresinin özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştay'da altmış gün olduğu ve yazılı bildirimin yapıldığı tarihi izleyen günden başlayacağı, aynı maddenin 4. fıkrasında, ilanı gereken düzenleyici işlemlerde dava süresinin ilan tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlayacağı, ancak bu işlemlerin uygulanması üzerine ilgililerin düzenleyici işlem veya uygulanan işlem yahut her ikisi aleyhine birden dava açabilecekleri, aynı yasanın 10. maddesinde de, ilgililerin haklarında idari bir davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilecekleri, altmış gün içinde bir cevap verilmezse istemin reddedilmiş sayılacağı, altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde konusuna göre Danıştay'a, idare ve vergi mahkemelerine dava açılabileceği hükme bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının özürlü aracını 08.11.2005 tarihinde tescil ettirerek, 07.08.2006 tarihinde kayda giren 08.06.2006 E-Mail ile Trafik Uygulama ve Denetleme Daire Başkanlığına gönderdiği tekerlekli sandalye resminin iptali istemine, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 18.08.2006 gün ve 8044-140808 sayılı cevabı yazıyla sakatlara mahsus araçların plakalarında sakatlara mahsus işaret bulunmasının yönetmelik gereği olduğunun belirtilerek yanıt verildiği, 19.10.2006 günlü 7356 sayılı Bilgi Edinme Başvuru Formuyla davacının ilgili yönetmelik hükmü ile ilgili bir değişiklik yapılıp yapılamayacağı konusunda yaptığı başvurusunun, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 09.11.2006 gün ve 184875 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine, bu kez 24.01.2007 ve 21.02.2007 tarihlerinde davalı idarenin kayıtlarına giren dilekçeler ile davacının aracına üzerinde tekerli sandalye resmi bulunmayan normal plakanın verilmesi istemiyle başvuruda bulunduğu ve bu dilekçelerden birincisine 12.02.2007 gün ve 31622 sayılı işlemle, ikincisine de 15.03.2007 gün ve 53215 sayılı dava konusu işlemle alınan ret yanıtı üzerine 30.04.2007 tarihinde işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İlgililerin Anayasa ile güvence altına alınan temel hak ve özgürlükleri kapsamında gerekli işlemin yapılmasını idareden 2577 sayılı Yasanın 10. maddesi kapsamında her zaman isteyebilecekleri ve yapılan her yeni başvuru üzerine idarece tesis edilecek işleme karşı 2577 sayılı Yasanın anılan maddesinde öngörülen süreler içinde dava açabileceklerinin kabulü gerekmektedir.

Bu durumda davacının mülkiyetinde olan aracına takılması için üzerinde tekerlekli

sandalye resmi bulunmayan normal bir plakanın tarafına verilmesi istemiyle davalı idareye yaptığı 21.2.2007 günlü başvurusunun reddine ilişkin 15.3.2007 günü, 53215 sayılı işlemin iptali istemiyle 30.4.2007 gününde açılan davanın yasal süresi içinde bulunduğu anlaşıldığından, davanın süre yönünden reddi yolundaki Daire kararında usul ve hukuka uygunluk bulunmamıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenle davacının temyiz isteminin kabulüne, Danıştay Sekizinci Dairesinin 11.9.2007 günlü, E:2007/2813, K:2007/4598 sayılı kararının bozulmasına ve dosyanın Dairesine gönderilmesine, 17.04.2008 gününde oybirliği ile karar verildi.